

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Agricola”, (Sebeșul-săsesc), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Armonia”, „Astrea”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Averigeană”, „Băndăna”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală”, (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inf), „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Boșșana”, „Brădetul”, „Buciumana”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de pîstr.” (Mercurea), „Cassa de văstr.” (reuniune), (Sîliște), „Câmpiana”, „Cărișoreana”, „Ciacorona”, „Chiorana”, „Chiseteiana”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T.-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Coroana”, (Timișoara), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Detunata”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundăreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănișorul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Insoțire de credit”, (Vestem), „Inst. de credit”, (Mehadia), „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Isvorul” (Sebeșul-inf), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Cornăreva), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Noiana”, „Olieana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Plugarul”, (Săcădate), „Poporul”, (Lugoj), „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoana”, „Reun. de impr. și păstrare”, (Iva-mare), „Rîureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercășiana”, „Silvania”, „Soimușana”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnăveana”, „Tibleşana”, „Timșana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Viitorul”, „Voileana”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sânmartin), „Vulturul” (Tășnad), „Zărândeana”, „Zlăgnea”,

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Băncile noastre și ex-lex-ul.

Cu ziua de prima Ianuarie a. crt. am intrat în ex-lex. Dela data aceasta, conform legii și unei ordinațiuni a guvernului a încetat incassarea pe calea execuțională a contribuțiilor și a altor competențe erariale. După contribuțiunile și competențele erariale de tot soiul, scadente pro 1910 și neplătite la timp, câtă vreme durează starea de ex-lex, organele financiare nu sunt îndreptățite a calcula și incassa interese de întârziere, iar contribuabilii, cari de bună voie ar vărsa contribuțiile în caselle statului nu sunt datorii a plăti nici un fel de interese. Contribuțiile pe anul curent, 1910, contribuabilii sunt obligați a le vărsa numai după încetarea ex-lex-ului, dar fără interese; pe când după contribuțiile și competențele erariale restante din anul 1909 și din anii precedenți se vor calcula în sarcina contribuabililor și interese de întârziere — după încetarea ex-lex-ului.

Cu ocazia ultimului ex-lex, în anul 1906, atât băncile noastre, cât și poporul nostru, în opoziție cu așezămintele financiare maghiare și cu majoritatea poporului maghiar și-au plătit ca și în timpuri normale, de bună voie, contribuțiile către stat. Să procedăm și în actualul ex-lex tot așa? sau să suspendăm de astădată și noi pe toată linia vărsarea contribuțiilor în caselle statului până după încetarea ex-lex-ului? Iată o chestiune de actualitate, o întrebare, ce și-o vor fi pus

de sigur mulți, fără a-și putea da un răspuns hotărât.

În ce privește pe contribuabilii particulari, îndeosebi pe poporul nostru țaran, și așa cam greoiu la plățirea contribuțiilor, credem că este în interesul lui să nu lase a se îngrămădi prea multe restante de contribuții. Experiențele ultimilor ani când după încetarea ex-lex-ului organele financiare au uzat fără milă de cele mai extreme mijloace pentru incassarea contribuțiilor rămase neplătite vor fi fost pentru mulți o învățătură amară. De aceea intelectualii noștri, dela sate, și organele noastre de publicitate își vor împlini numai datorința de luminători ai poporului, decă-l vor îndemna pe acesta stăruitor, ca după putință, să-și achite și în ex-lex, toate contribuțiile și competențele datorite statului.

Cu totul în altă situație se află însă băncile și alte instituții ale noastre, pentru cari nu rezidă nici un pericol în ex-lex și în faptul că vor rămâne sub durata acestuia în restanță cu plățirea contribuțiilor.

Băncile pot cu înlesnire suspenda plățirea contribuțiilor, ba printr'un procedeu de tot simplu al lor ex-lexul poate ajunge indirect un promovător al intereselor noastre culturale.

Iată cum.

Sub durata ex-lex-ului băncile și alte instituții ale noastre supuse la contribuțiune să nu plătească către stat nici un fel de contribuții și competențe erariale; ci sumele,

ce ar fi a se vărsa sub acești titluri în casele statului să le considere dela scadența lor ca depozit la institutul propriu, fructificându-le cu dobânda obicinuită la institut. După încetarea ex-lex-ului capitalurile astfel adunate să se verse în contul contribuțiilor restante, iar dobânda lor să se întrebuinteze pentru un scop cultural sau filantropic românesc de interese local sau general — conform hotărârei direcțiunii.

Procedeele acesta a hotărât deja a-l urma unul dintre institutele noastre fruntașe. El ar putea fi imitat și de celelalte, de toate băncile noastre. Generalizându-se, ar reveni instituțiilor noastre culturale — admitând că starea de ex-lex ar fi de durată mai lungă — o sumă destul de considerabilă dacă vom avea în vedere, că suma contribuțiilor, ce se varsă anual de toată lumea institutelor noastre de bani în casele statului se poate evalua la cel puțin K 1½ milioane.

La „Chestiunea pensiunii funcționarilor de bancă români“.

(Continuare).

Ce-ar fi deci de făcut?

Trei modalități mai principale sunt pentru asigurarea funcționarilor băncilor române, și anume:

1. Prin crearea și augmentarea corespunzătoare a fondului de pensuni în regia proprie a băncilor.
2. Prin asigurarea la vre-o bancă de asigurare a unei rente sau unui capital oareșcare asupra vieții.
3. Prin asigurarea pensiunii funcționarilor noștri la vre-un institut regnicolar de pensuni.

Ar mai fi pe lângă aceste mijloace și altele, cari se uzitează din partea multor institute de bani și despre cari încă se va face amintire, dar nu sunt atât de practice și nici nu s'au generalizat.

O studiere mai amănunțită a acestor trei modalități mai principale, precum și a celorlalte uzitate pe la anumite bănci, va fi necondiționat de lipsă, dacă vom să avem barămi câtuș de puține indicii, spre rezolvirea definitivă a acestei chestiuni.

Cea mai uzitată, respective aproape unica metodă de asigurare a funcționarilor la băncile noastre e cea amintită în punctul prim. Are favorul, pentru respectivele bănci, că cu acest capital respectivele institute operează, acordează împrumuturi, și formează averea societății. Dar tocmai din cauza aceasta vin apoi și defavorurile împreunate cu manipularea acestui fond în regia proprie, și anume:

Fondul de pensuni al funcționarilor e o avere a acționarilor, și nu a funcționarilor respectivi, și asupra lui acționarii pot dispune când vreau după caprițiu și bunăvoința lor. Astfel o bancă azi are, mâine poate să n'aibă fond de pensuni.

Ce se întâmplă apoi cu fondurile acelor bănci, cari le folosesc în diverse speculațiuni riscate, sau în caz când banca ar da faliment? Funcționarii lor pot merge a cerși.

Și apoi încă una: Mai este un mare neajuns în organizarea fondului de pensuni al băncilor noastre,

e ominosul ș., la care până acum, — nefiind încă plătiți și interesați — puțini se vor fi cugetat, dar care cu timpul va produce multă amărăciune între funcționari. E ș-ul 39 al statutelor fondului de pensuni dela institutul de credit și economii din Sibiu „Albina“, care a fost atât de binevenit tuturor băncilor, că cu toatele, fără de nici o excepțiune l-au îmbrățișat cu căldură și l-au intercalat în statutele lor și cu ajutorul căruia se cred scăpate toate institutele de sarcina grea a pensionării funcționarilor.

Acest ș. sună:

„Când venitul fondului de pensuni nu este de ajuns pentru plata unei pensuni întregi, aceasta se plătește numai pe cât condece acel venit cu observarea ș-ului 15.

Fiind mai multe pensuni sistemizate, aceste se plătesc din venitul disponibil al fondului pe cât ajunge acesta, pe baza procentuațiunii făcute în tot anul. (D. e. în cutare an sunt de plătit două pensuni, una lui A. de 300 fl. și alta lui B. de 500 fl., iar venitul disponibil al fondului de pensuni este numai de 440 fl. În acest caz funcționarul A. primește 165 fl., iar B. 275 fl., ca pensune pe acel an“.

Astfel cu o simplă intercalare a acestui ș. băncile s'au achitat de două grele sarcini: au împăcat și capra și varza, au asigurat (?!) funcționarilor viitorul prin crearea acestui fond de pensuni, iar de altă parte s'au asigurat ele pe ele contra funcționarilor, când aceștia după o muncă și o trudă desinteresată prestată în favorul institutului, istoviți de puteri vor veni înaintea direcțiunii cu cererea de pensionare. Căci cum ne și putem noi închipui ca un institut care dă anual 2% obligate prin statute din profitul curat (sau chiar și 10% ceea ce însă cam rar obține) și are 5—6 funcționari, să-i poată pensiona cum s'ar cuveni. Nici decât. Va recurge la minunatul ș. „Ție A., care m'ai slujit cu credință timp de 30 ani ca șef-contabil al nostru și s'ar cuveni, ca acum când te retragi la binemeritata odihnă să-ți dăm o pensune anuală egală cu salarul de acum adică K 4000 și Ție B. ca cassar K 3600; dar fiindcă fondul de pensuni al societății noastre de prezent e numai de K 25,000 și venitele lui anuale fac numai K 1000, astfel îți vom putea da numai K 540, iar cassarului K 460. V'ăș da mai mult, dar vedeți și D-V. că nu ne permit mijloacele, etc. etc.“. Și tu la adânci bătrânețe, — dacă după atâta robotă le mai poți ajunge și pe acestea, și nu ajungi în stare deplorabilă de neactivitate și mai înainte — după un salariu de K 4000, ajungi la o pensie de K 540.

(Se va continua).

Vedenii.

An de an apariția „Anuarului băncilor române“ oferă pressei maghiare prilej de a publica contemplații asupra institutelor noastre de bani, „a acestor cetățui periculoase pentru maghiarime“.

În anul acesta seria a început-o un maghiar neaoș, Dr. Schandl Károly, publicând în „Magyar Gazdák Szemléje“ un lung articol ce băjbăie de neexactități și aserțiuni tendențioase asupra băncilor noastre.

Articolul reproduș în întregime și la loc de frunte de „Erdélyi Gazda“ arată cu cifre „însăpăimântătoarea desvoltare a băncilor românești“ în ultimii 15 ani ceea ce se atribue mai ales agilității și organizației lor perfecte.

„Caracteristic este, că ele au prins rădăcini și în ținuturile cele mai curat maghiare (și în aceasta

zace marele pericol!); „*Albina*“ are deja o filială și în *Seghedin*, ba și în *Szombathely*, cel mai vestit oraș transdanubian! — zice Schandl.

Dar autorul mai descopere pe lângă aceste minunății și un alt secret mare al băncilor românești. „Se înșală — zice — aceia, cari cred că băncile acestea sunt simple întreprinderi de speculațiune, căci putem dovedi cu date, că nu numai că stau sub influința ligii culturale române și sub conducerea oamenilor de încredere ai acesteia, ci ele sprijinesc și materializează tendința, ca Dacia — cum zic ei — să fie iarăși a Românilor. În acest scop ele dau an de an sume considerabile pentru scopuri culturale exclusiv românești!“

„Munca lor este conștie. Centrul gata totdeauna a le da ajutor, este „*Albina*“. Când nu de mult Maghiarii au voit să nimicească pe una din aceste bănci pentru sarcina sa de K 100.000, „*Albina*“ a repartizat imediat telegrafice pe fiecare bancă câte K 800—1000 — și în curs de 3 zile cele K 100 mii au fost adunate. Banca din chestie există și înflorește și azi!“

După ce dl Schandl și-a spus în modul acesta vedeniile și groaza ce i le-au inspirat cifrele „*Anuarului*“ nostru apelează la Maghiarimea ardeleană, îndemnându-o să ia lupta cu Românii pe terenul economic și social politic.

În acest scop propune, ca: „*Emke*“ cu milioanele sale să întemeieze fără mult șgomot însoțiri de credit sătești în comunele rurale românești, să le controleze, organizeze și pună în fruntea lor conducători cu sentimente patriotice și să le dea și în altele sprijin moral. În curând rezultatul se va arăta. Va fi o muncă patriotică, care ar trebui să o săvârșească și în alte părți reuniunile culturale maghiare d. ex. în Slovacime, unde asemenea este pericol.

„Fără o astfel de muncă sistematică — exclamă emfatic îngrijatul patriot — nu se poate împedea extinderea periculoasă a băncilor românești și dacă reuniunile culturale maghiare nu o vor recunoaște aceasta în curând, atunci „*Emke*“ va putea cumpăra pe cele 4 mil. ale sale cununi pe mormântul Ardealului maghiar!“

Judicatura privitoare la soc. pe acțiuni în 1909.

În anul expirat Curia reg., supremul nostru for judecătoresc, a adus mai multe hotărâri principiale în chestii privitoare la societățile pe acțiuni. Fiind hotărârile acestea de interes și instructive și pentru cetitorii noștri, publicăm în rezumat pe cele mai importante dintre ele.

1. Privitor la fondarea societăților pe acții, Curia reg. a enunțat că aportul, adică miza în natură poate fi nu numai un obiect, ci și un drept, privilegiu, firmă etc., care are o valoare ce se poate taxa. Hotărârea aceasta este de importanță cu deosebire pentru întreprinderile industriale și comerciale, dar se poate închipui o astfel de misă în natură și la fondarea de bănci.

2. Dacă o societate pe acții s'a întemeiat fără a ține seamă de acțiunile semnate de un subscriitor și societatea n'a pretins dela acesta prin proces plățirea sumei restante, atunci subscriitorul acțiunilor este îndreptățit a pretinde restituirea celor 10% plățite la semnare. Iar în o altă decizie a sa Curia a enunțat că în caz când statutele prevăd pentru caz de neplătire a ratelor de acții numai pierderea drepturilor de acționari și a ratelor plățite, atunci societatea nu

poate pretinde plățirea sumei restante din prețul acțiunilor.

3. Legea com. nu conține nici o dispoziție pozitivă, care să lămurească chestiunea dacă sunt sau nu sunt normative și în cazul *urcării capitalului social* aceleaș norme ca și la înființarea societății pe acții. Curia reg. a enunțat, că dispozițiile § 154 al L. C. — ținerea adunării generale în curs de două luni dela încheierea subscripțiunii, pentru a constata asigurarea capitalului social — în cazul *urcării capitalului* nu se aplică.

4. Dreptul acționarilor de a ataca hotărârile adunării generale, Curia reg. l-a restrâns — pentru a imputina multele abuzuri — în sensul, că cel-ce a acuzat acția lui din a doua mână nu are drept a ataca hotărârile aduse în timpul, când încă n'a fost acționar.

Mai departe Curia reg. a declarat de nul și nevalid orice dispoziție cuprinsă în statute, prin care se limitează dreptul acționarilor sau al membrilor dela însoțiri de a ataca hotărârile adunării generale.

5. Dispoziția cuprinsă în statute, în sensul că-reia acționarul înainte de a-și instrăina acțiunile, este dator a le oferi acesteia societății spre cumpărare, — conform hotărârii Curiei reg. — nu are înțelesul că societatea este și obligată a cumpăra acțiunile oferite.

6. Obiectele adunării generale trebuie indicate lămurit și amănunțit în convocare. Indicația: „modificarea parțială sau amplificarea statutelor“ nu este suficientă și într'un caz Curia reg. a nimicit din motivul acesta hotărârile unei adunări generale privitoare la modificarea statutelor.

7. *Publicarea bilanțului în ziare* este obligatoare chiar și atunci, când statutele n'ar pretinde-o aceasta. De altă parte nu trebuie publicat bilanțul pe cale ziaristică, dacă conform „Convocării“ publicate în ziare, bilanțul este afișat spre vedere publică în localitățile societății și statutele încă conțin dispoziții în acest sens.

8. Adunarea generală este îndreptățită a da direcțiunii îndrumări pentru a face sau a întrelăsa ceva, a-i restrânge sfera de competență și a încredința anumite afaceri și la persoane străine de organismul societății. Astfel Curia a aprobat o hotărâre a unei adunări generale conform căreia convocarea și publicarea unei noue adunări generale a fost încredințată prezidentului adunării generale.

Din cauza terorizării minorității prezente în adunarea generală din partea majorității și a depărtării unui acționar din adunarea generală, fără nici un motiv îndreptățit, Curia reg. a nimicit toate hotărârile unei adunări generale.

9. *Absolutorul votat* de adunarea generală se referă nu numai la exactitatea numerică a bilanțului și a socotelilor de încheiere, ci și la gestiunea societății. Absolutorul poate fi invalidat în caz de greșală sau seducere. Dreptul creditorului de a pretinde desdăunare este independent de absolutorul votat de adunarea generală, prin care se nornează numai relația de drept dintre societate și direcțiune.

10. *Direcțiunea și comitetul de supraveghiere* nu sunt obligați la desdăunare pentru abuzurile comise de directorul executiv dacă pe lângă controlul regulat al administrației și al contabilității n'au observat falsificările.

11. *Sfera de competență a directorului executiv* se extinde asupra tuturor afacerilor normale ale societății, chiar și în caz când firma o semnează colectiv.

12. *Liquidatorii* sunt responsabili față de creditori, dacă contrar §. 187 al L. C. nu cer deschiderea concursului. Liquidatorii însoțirilor pot proceda numai colectiv. Liquidatorii societăților pe acții nu pot împărți averea societății între acționari decât după 6 luni, pe când pe creditori îi pot escontenta și în cursul acestui termen preclusiv.

13. Privitor la *compunerea bilanțului* Curia a enunțat că dacă conform statutelor pierderile la efecte sunt a se acoperi din fondul de rezervă existent spre acest scop, atunci pierderile de curs nu se pot detrage din profit.

14. După *profitul repurtat* direcțiunii nu-i compete tantiemă.

15. Dacă *depunerea acțiilor* a împedecat-o însași societatea, atunci fără privire la împrejurarea aceasta acționarul este îndreptățit a-și exercia în adunarea generală toate drepturile, ce-i compet conform legii și statutelor.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 9 Ianuarie 1910.

Cel mai însemnat eveniment pe piața financiară internațională în anul nou este reducerea etalonului oficial în Londra dela $4\frac{1}{2}$ la 4% . Deși scăderea nu se aștepta așa rapid după ultima Decembrie, totuși dispozițiunea directoriului Băncii engleze este deplin justificată cu scăderea discountului particular până la $3\frac{3}{8}\%$ și a portofelului cu 556 milioane funți, apoi cu creșterea metalului galbin cu peste un milion funți și a rezervelor institutului cu două milioane funți. Exemplul Băncii engleze l-a urmat imediat Banca Națională elvețiană, care a scăzut discountul dela 4 la $3\frac{1}{2}\%$.

Piața germană în urma reducerii etalonului în London, încă se prezintă mult mai favorabil. Ce e drept Banca imperială eră în 3 crt. încă cu 612 milioane M. în dare (în anul trecut numai cu 486 milioane); dar discountul particular, în urma afluenței de numerar din toate părțile, a scăzut la $3\frac{1}{2}\%$ și mai pe urmă la $3\frac{1}{4}\%$. Deciziunea din London a delăturat și cele din urmă nedumeriri cu privire la dezvoltarea târgului monetar internațional.

Situația pieții interne deasemenea se prezintă destul de favorabilă. Incasările Băncii Austro-Ungare sunt mult mai mari, decât plasările nouă, astfel discountul particular este mult mai scăzut și biletele sub dare au dispărut din circulațiune.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Izvorul*“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Ighiu. Sub firma aceasta este pe cale a se fondă o nouă întreprindere financiară românească în Ighiu, (Magyar Igen, com. Albei-inf.).

Capitalul social este proiectat cu K 100 000 împărțit în 1000 acții à K 100.

Prospectul de fondare este subscris de domnii: Dr. Ioan Pop, adv., Dr. Alex. Fodor, medic, ambii în Alba-Iulia; Vas. C. Osvadă, dir. de bancă în Hunedoara; Ioan Medrea, învățat, în Țelna; Antoniu Pop, proprietar în Bucerdea; Petru Circa, paroh în Ighiu; Ioan Medrea, propr. în Ighiu; Emiliu Maniu, notar în Cârna; Enea Pop Bota, paroh în Șard, Ioachim To-

toian, paroh în Micești; Aurel Pop, inv. în Șard; Francisc Boțian, paroh în Bărabant; Vas. Bucerzan, proprietar în Ighiu; Ioan Dumitrean, inv. în Șard; Atanase Florea, inv. în Bucerdea; Nechifor Borzea, inv. în Drâmbariu; Cornel Mețeș, proprietar în Șard; Ioan Domșa, inv. în Șard; George Muncuș, paroh în Cricău; Gregoriu Munteanu, propr. în Cricău; Iulian P. Anghel, inv. în Cricău; Victor Oțoiu, paroh în Mesentea; Dim. Truța, paroh în Țelna; Lucian Barbu, funcț. de stat pens. în Cricău; Vasile Murgău, inv. în Tibru și Liviu Dumitreanu, preot în Cricău.

În Ighiu, pe cât știm, institutul „Iulia“, membru al „Solidarității“, are deja o *filială*, care și-a început nu de mult activitatea; nu înțelegem deci ce rost poate avea înființarea unei a doua bănci românești în o comună cu abia 1600 locuitori.

Să se fi simțit în adevăr lipsa unei a doua bănci în Ighiu?

CRONICA.

Rugare. Adresăm tuturor abonenților și spriginitorilor de până acum ai „Revistei“ noastre rugarea să binevoiască a-și înor din bună vreme abonamentul pe anul 1910, iar cetitorilor, cari încă n'ar fi abonenți, să între în șirul abonenților noștri, dând astfel sprigin unicului organ de publicitate financiar-economic dela noi.

Rugăm indeosebi direcțiunile institutelor noastre de bani, cari încă nu ar fi făcut aceasta, să decreteze „Revista Economică“, ca organ oficial al lor și să publice în coloanele ei toate anunțurile lor oficiale, cum sunt: bilanțul anual, convocarea adunării generale, concurse și altele.

Prețul abonamentului rămâne cel vechiu indicat în fruntea revistei noastre: K 12— pe un an și K 6— pe $\frac{1}{2}$ de an. Funcționarilor institutelor noastre de bani și ale tovărășilor le facem înlesnirea de a putea plăti abonamentul și în rate trilunare à K 3.—

Pentru a ne putea orienta asupra tiragiului anului curent rugăm a ni-se trimite comanda de abonament cât mai curând posibil.

On. noastre institute de bani, cari ne vor trimite bilanțuri spre publicare le rugăm să binevoiască a ne indica *express*, dacă doresc ca bilanțul și contul profit și pierdere să fie publicate și în textul maghiar sau numai în cel românesc, pentru a ne putea conforma dorinței lor întocmai.

Manuscrisele bilanțurilor și ale altor publicații, menite a apărea ca inserțiuni, rugăm a le expedii cu poșta din bună vreme și după posibilitate astfel, ca să ajungă în posesiunea noastră cel puțin cu o zi înainte de ziua expediției regulate a revistei noastre, care este Sâmbăta. Administrația.

Necrolog. Mihail Făgărășan, director executiv la „Schinteia“ din Tăure și membru în direcțiune la „Coroana“ din Bistrița și „Minerva“ din Beclean a răposat la 2 crt. în etate de 76 ani.

Buletinul de curs din numărul nostru prezent cuprinde cursul valorilor de bursă dela 31 Decembrie

1909. Le publicăm pentru eventuală întrebuintare din partea băncilor noastre la încheierea bilanțului. Asupra cursului din ultima zi a anului a valorilor necuprinse în acest buletin, dar cotate la bursele din Viena, Budapesta și București le servim institutelor noastre de bani bucurosi cu informație — la cerere.

Falimente în 1909. În cursul anului expirat s'a ordonat din partea tribunalelor competente deschiderea concursului în 526 cazuri. Din acestea, cad 66 asupra Budapestei, 406 asupra Ungariei propriu zise și Fiume, iar 54 asupra Croației și Slavoniei.

Concursul s'a sistat în 459 cazuri. Din acestea cad asupra Budapestei 52, iar restul de 458 asupra provinciei.

Agentura postală nouă se deschide la 16 crt. în comuna Dârjea (Magyar Derzse, com. Solnoc-Dobâca). De noua agentură se țin comunele Dârjea, Figlesa (Poklostetke) și Cubleșul ung. (Magyarköblös).

Românii ocupă terenul în com. Clujului. Ziarele maghiare se plâng din nou de politica de realități, ce o urmează cu bun succes băncile românești și Românii extremiști — în Ardeal. Aceasta din incidentul ca moșia „Maghiarului neaos“ *Rosenberger* din Gilău este în pericol să ajungă pe mâni valache, pe ale metropoliei din Blaj. Scopul strigătului de alarmă dat în presa maghiară este prea străveziu: gheșeful se apelează la guvern sub lozincă scăpării maghiarimii — pentru a urcă prețul domeniului!

Al XXI-lea târg de vite cornute de prăsilă din Sibiu, subvenționat de stat și de comitat, se va ține la 30 și 31 Martie 1910, și va fi împreunat cu distribuirea de premii și diplome de laudă.

BIBLIOGRAFIE.

„**Calendarul Tovărășiiilor sătești pe 1910**“ apărut în tipografia „Neamul Românesc“ Vălenii-de-munte (România) e dedicat — așa zicând — de data aceasta cu totul propagandei pentru cooperatiune. Pe lângă partea calendaristică, găsim într'ânsul un bogat material privitor la mișcarea pornită și aceea care ar trebui să se pornească la Români pentru cooperare, însoțire pe terenul economic în general. E demn de remarcat faptul că acest mic și relativ foarte ieftin calendar (prețul numai 40 bani) se adresează nu numai Românilor de „dincolo“, ci prin faptul că cuprinde date privitoare la mișcarea cooperativă și la Români din Bucovina și din Ungaria poate fi cetit cu folos de Români de pretutindenea. E scris cu îngrijire și unele din articolele, ce le conține (de N. Iorga și C. Cuza etc.) trec peste pretensiunile modeste al unor publicații de ocazie, cum de regulă se obicinuesc a se da prin calendare.

A apărut: cunoscutele Calendare din editura W. Krafft în Sibiu, pe 1910:

„**Amicul Poporului**“ calendar ilustrat pe anul 1910, anul L., întocmit de I. Popovici.

E unul din cele mai bogate și mai bune calendare românești. Prețul 70 fileri.

„**Posnașul**“ pe 1910, sglobiul calendar al umoristului Haralamb Calamar (Ermil Borcia) a apărut

cu un cuprins de tot bogat și exquizat, atât ca text, cât și în caricaturi de tot originale de actualitate națională și mondială, lucrări ale pictorului român Florian Mureșianu.

Calendarul umoristic ilustrat „Posnașul“ costă numai 60 fileri.

„**Calendarul Săteanului**“ pe anul 1910 anul XIX. E cel mai ieftin calendar și se vinde cu prețul de 30 fileri.

DIN REGISTRUL FIRMEI LOR.

„**Racoțana**“ în Șeica-mare. Inregistrat: Urcarea capitalului social la K 200,000 întâmplată în adun. gen. extraordinară dela 5 April 1909 și alegerea lui Dr. Nic. Petra, Vasile Țipurița, Ioan Axente, Romul Mircea și Moise Opreș, ca membrii în direcțiune, în locul lui Ioan Ittu, Ioan Nistor, Dr. D. Roman și Dr. Alex. Morariu.

„**Arina**“ în Sanislău. Inregistrat: Alegerea lui Romul Marchiș și Dr. Coriolan Pop, ca membrii în direcțiune, întâmplată în adun. gen. ordinară dela 2 Martie 1909.

Reuniunea creștină de consum și valorizare în Bârseul de sus. Inregistrat: Alegerea lui Ștefan Osan, ca membru în direcțiune în locul lui Ioan Osan.

Firme falite.

Schenker Frigyes, comerciant în Năsăud, tribunalul în Bistrița, însinuarea pretensiunilor până la 22 Februarie a. c. licuidarea în 25 Martie, alegerea comitetului în 22 Martie a. c.

Firme insolvente.

Kandel B. Mór, comerciant în Maros-Vásárhely.
Grünwald Sámuel, comerciant în Maros-Vásárhely.
Kornis G, comerciant în Baia-mare.
Birosak Lánosné, comerciant în Careii-mari.
Sándor Mihály, comerciant în Oradea-mare.
Zimmer Klementina, comerciant în Panciova.
Türk Ioșef, comerciant în Piski.
Politzer Adolf, comerciant în Reșița.
Kádár Klementina, comerciantă în Câmpeni.
Balog Lános, comerciant în Tuța.
Farkas Ferencz, comerciant în Cluj.
Lobstein Lázár, comerciant în Zlagna.

S u m a r.

Băncile noastre și ex-lex-ul. — La „Chestiunea pensiunii funcționarilor de bancă români“. — Vedenii. — Judicatura privitoare la soc. pe acțiuni în 1909. — *Revista financiară:* Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale.* — „Izvorul.“ — *Cronică:* Rugare, Necrolog, Buletinul de curs, Falimente în 1909, Agentură postală nouă, Români ocupă terenul în com. Clujului, Al XXI-lea târg de vite cornute de prăsilă din Sibiu. — *Bibliografie:* „Calendarul Tovărășiiilor sătești pe 1910.“ — Din registrul firmelor. — Firme falite, firme insolvente.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 31 Decembrie 1909.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
A. Datoria de stat ungară.			
4	Renta ung. aur, scut. de dare	113.75	114.10
4	" " Cor. " " "	92.35	92.90
3	" " " " " " " " "	82.40	83.—
1/2	Impr. cu premii à 100 fl. " " "	223.75	221.—
4	" p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	158.25	158.—
3	Impr. p. regul. Porților de fier " " "	78.80	78.50
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone " " "	99.50	100.—
4	" rurale ungare " " "	94.30	94.50
4	" " croato-slav. " " "	95.—	95.—
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. în cor, Mai-Nov., sc. de dare	95.10	95.25
4	" " " " Ian.-Iulie " " "	95.10	95.25
4.2	" " în hârtie, Febr.-Aug. " " "	99.20	99.25
4.2	" " argint April-Oct. " " "	99.35	99.25
4	Losuri din 1860 à fl. 500.—	174.90	176.—
4	" " 1860 à fl. 100.—	258.—	258.—
—	" " 1864 à fl. 100.—	334.—	334.—
4	Renta austr. aur., scut. de dare	117.65	117.75
4	" " Cor. " " " " " " "	95.15	95.50
3 1/2	" " de invest. " " " " " " "	85.95	—
C. Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	91.40	92.—
5	" " Viena	102.—	—
6	" bulgar p. căi ferate din 1892 à frs 125	123.25	—
—	Imprumut Temeș-Bega din 1897	95.—	95.50
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Instit. de Cred. fone. austr.	95.90	—
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	99.65	99.65
4 1/2	" " " " 50 ani în coroane	99.75	99.65
4	Banca comerț. ung. Pesta în fl.	99.75	100.—
4 1/2	" " " " în cor.	93.25	94.—
4 1/2	Obl. com. "banca ung. " Pesta cu 10% premie	103.30	104.50
4	" " " " repl. 60 ani	93.—	94.—
4	Scris. fone. I Cassă de păstr. patr., Pesta	93.50	94.—
4	Obl. com. " " " " în cor.	93.50	94.—
4	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	—	112.—
4	Scris. fone. Inst. de credit fonciar ungar în cor.	94.10	94.75
4 1/2	Banca hipotecară ungară în cor.	100.—	100.—
4	" " " " " " " " " " " " " " " " "	93.—	94.—
5	Obl. cu premii Banca ung. hip. à K 100	—	108.—
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " " " " "	—	101.—
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " " " " "	—	99.—
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiiu,	100.—	100.25
4	" " " " " " " " " " " " " " " " "	93.—	93.—
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " " " " "	101.—	101.—
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiiu,	100.—	100.—
4	" " " " " " " " " " " " " " " " "	93.—	92.75
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fone. aust. din	289.75	—
3	1880 à fl. 100	—	—
—	Impr. cu premii Inst. de cred. fone. aust. din	280.—	—
—	1889 à fl. 100	—	—
4	Impr. cu premii Banca ung. hipot.	249.—	250.—
2	" " " " sârbesc à frs 100 —	107.—	107.—
5	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100.	—	—
—	Basilica—Budapesta à fl. 5.—	28.—	28.—
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100.—	546.—	546.—
—	Buda, comuna à fl. 40.—	—	—
—	Pálffy, à fl. 40.—	238.—	242.—
—	Crucea roșie austriacă, à fl. 10.—	67.75	68.—
—	" " " " ungară, à fl. 5.—	40.50	39.—
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100.—	547.—	546.—
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5.—	—	10.25
—	Lozuri „Jó sziv”, à fl. 4.—	—	16.—
F. Valute.			
—	Galbini imper. pr. bucată	11.39	11.43
—	20 franci aur	19.14	19.16
—	20 marce aur	23.58	23.58
—	Sovereigns pr bucată	24.10	—
—	Ruble hârtie pr bucată	2.55	2.53
—	100 Marce hârtie	117.97	118.07
—	100 franci hârtie	—	95.90
—	100 lire hârtie	95.30	95.45
—	100 lei hârtie	—	94.95

Societatea de asigurare „Dunărea”.

Fondată la 1867. ★ Fonduri de garanție K 33.928,000

Centrala în Viena: ———

◆◆ Agenturi generale în Sibiiu și Brașov ◆◆
la

„Albina” inst. de credit și de economii.

„Dunărea” se ocupă cu:

Asigurări contra focului, a pagubelor de grindină, contra infracției (furt prin spargere), asigurări de sticle la galantare, de transport, precum și cu asigurări asupra vieții și de rente, sub cele mai culante premii și condițiuni. Asemenea se fac asigurări pentru cazuri de accidente prin societatea de asigurare pe acții „Danubius” fondată sub egida societății „Dunărea”.

Contabil

cu praxă, capabil a încheia independent bilanțul, care cunoaște în vorbire și scriere limbile: română, germană și maghiară *caută post.*

Adresa: la *Administrația acestei reviste.*

Nr. 170 (3—5)

„RIUREANA” institut de credit și de economii în
Capolnoc-Mănăstur (Kápolnok-Monostor.)

CONCURS

Institutul de credit și economii „*Riureana*” din Capolnoc-Mănăstur (com. Solnoc-Doboca), publică concurs pentru ocuparea **postului de cassar** cu termen până în 1 Februarie 1910.

Respectivul va fi ales pe un an de probă cu un salariu de K 1200 lunar anticipat și după un an se va alege definitiv cu salariu fundamental de K 1400 și cuincuenal de 10% a salariului.

Alesul va avea să depună la institut 10 bucăți acții de ale „*Riurenei*” ori valoarea lor reală de K 1500 ca cauție.

Alesul nu poate fi trecut de 50 de ani și mai tânăr de 24 ani.

Nr. 1 (2—2)

Diracțiunea.

Legea Tovărășiiilor

(Legea comercială ungară artic. XXXVII: 1875
cu o întroducere și îndrumări pentru înființarea
tovărășiiilor)

de

Vasile C. Osvadă,

directorul însoțirei „*Agricola*” din Hunedoara și redactorul
foaiei „*Tovărășia*” din Orăștie.

Se poate comandă la autor său și prin admini-
strația „*Rev. Economice*” cu prețul de 50 fil.

„BANCA POPORALĂ”, institut de credit și economii, societate pe acții în Dej.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Banca populară”, societate pe acții în Dej, se invită în sensul §-ului 13 din statute la

a IX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 22 Ianuarie st. n. 1909, la 10 oare a. m., în localul institutului.

Obiectele:

1. Pertractarea raportului direcțiunii și a comitetului de reviziune de pe anul de gestiune 1909 și decideră asupra distribuirii profitului curat.
2. Alegerea alor 7 membri în direcțiune pe un nou period de 3 ani.

Dej, la 4 Ianuarie 1910.

Bilanț cu 31 Decembrie 1909.

Activa.	Bilanț cu 31 Decembrie 1909.		Direcțiunea.	Pasiva.	
	K	f		K	f
Cassa	11,112	13	Capital social	60,000	—
Escont	710,872	—	Fond de rezervă *)	40,000	—
Imprumuturi ipotecare	74,132	—	Fond de pensiune	12,000	—
Cont-Curent	4,000	—	Fond special de rezervă	1,000	—
Efecte	10,200	—	Depuneri spre fructificare	338,760	21
Bon la diverse bănci	1,564	21	Reescont	307,786	—
Debitori	321	—	Depozit	5,453	24
Mobiliar	1,043	30	Cauțiuni	10,000	—
amortizare	143	30	Creditori	184	19
			Interese anticipate	16,106	06
			Profit curat	21,811	63
	813,101	34			

*) Cu dotația anului 1909 va fi K 5000.

Contul Profit și Pierdere.

Debit.	Contul Profit și Pierdere.		Credit.		
	K	f	K f		
Interese la depuneri	20,599	93	Interese dela cambii	73,996	34
Interese de Reescont	18,359	93	„ „ Imprumuturi ipot.	5,583	33
Salare	8,483	60	„ de cont-curent	320	—
Relut de quartir	1,200	—	Proviziuni	3,613	88
Spese de birou și porto	3,532	80			
Chirie	900	—			
Dare: după depuneri	2,059	99			
„ directă și comunală	6,151	45			
Amortizare: din realități	130	92			
„ dubioase	140	—			
„ mobilier	143	30			
Profit curat	21,811	63			
	83,513	55		83,513	55

Dej, la 31 Decembrie 1909

Simeon Rus m. p., director executiv.

Ioan Anca m. p., contabil.

Victor Illyes m. p., prezident.

Pachomiu Popp m. p.

Direcțiunea:

Zorovavel Perhaița m. p.

Ioan D. Tarnița m. p.

Simeon Rus m. p.

L-am examinat și aflat exact întru toate.

Dej, la 3 Ianuarie 1910.

Comitetul de reviziune:

Teodor Bohățiel m. p., prez.

Ioan Bota jun. m. p.

Teodor Purdean m. p.

Alexandru Sighiarteu m. p.

Ioșif Lissai m. p., revizor-expert al „Solidarității”.

Propunerea direcțiunii referitoare la distribuirea profitului curat:

Cu privire la distribuirea profitului curat de K 21,811.63 direcțiunea face următoarea propunere:

1. Să se dea acționarilor 10% ca dividendă suma de K 6,000—
- După subtragerea alor 6% statutare din suma întrecătoare de K 18,211.63 să se dea:
2. Fondului de rezervă în loc de 15% statutare „ 10,000—
3. 10% tantiemă direcțiunii „ 1,821.16
4. 6% tantiemă comitetului de reviziune „ 1,092.72
5. 2% tantiemă directorului executiv „ 364.24
6. 2% tantiemă funcționarilor „ 364.24
7. Fondului de pensiune în loc de 5% statutare „ 1,000—
8. Restul să se pună la dispoziția direcțiunii, ca să se întrebuinteze spre scopuri culturale și de binefacere în sumă de „ 1,169.27

Total K 21,811.63

„DRĂGANUL“, institut de credit și economii, societate pe acții în Beiuș.**CONVOCARE.**

Prea stimații acționari ai institutului de credit și economii „Drăganul“, din Beiuș sunt poftiți la

a II-a adunare generală ordinară,

care se va ține la 22 Ianuarie 1910 st. n., a. m. la 10 oare în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele:

1. Alogerea alor trei acționari pentru verificarea procesului verbal și de scrutindtori pentru actul de alegere.
2. Raportul direcțiunii.
3. Raportul comitetului de supraveghiare.
4. Stabilirea bilanțului și delibărarea asupra împărțirii profitului.
5. Delibărare asupra decisului 19309/1908 k. sz. a tribunalului din Oradea-mare referitor la întregirea §-lui 12 din statute.
6. Compunerea, respective primirea și aprobarea statutelor fondului de pensiune pentru funcționarii institutului.
7. Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiare pe 2 ani.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la următoarele dispoziții din statute:

§. 24. Pentru folosirea dreptului de vot se recere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să depună pe lângă revers la direcțiunea institutului, respective la locurile de designate de direcțiune, acțiunile sale, eventual și dovezile de plenipotență.

Acțiunile depuse la locurile de designate de direcțiune, se vor lua în considerare numai încât reversul despre depunere, cel mult în ziua premergătoare adunării generale s'a depus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-lui 24 din statute, avem onoare a notifica, că în ședința plenară direcțională ținută la 2 Ianuarie 1910 pentru depunerea, respective primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere, s'a designat în acest an, respective au fost rugate institutele „Albina“, „Bihoreana“ „Silvania“ și „Economul.

Beiuș, la 2 Ianuarie 1910.

Direcțiunea institutului.

Activa.		Bilanț cu 31 Decemvrie 1909.		Pasiva.	
	K	f		K	f
Cassa	9,208	90	Capital social	200,000	—
Cambii	495,423	—	Fondul de rezervă *)	5,700	—
Cambii cu acop. hipotecară	380,821	—	Depuneri	219,995	62
Imprumuturi hipotecare pe amortizare	5,430	—	Reescont	437,439	—
Obligațiuni cu caventi	8,252	—	Depozite de cassă	4,395	59
Efecte proprii	5,350	—	Interese transitoare	14,597	18
Mobilier	2,978	70	Diverse conturi creditoare	206	27
10 % descriere	298	70	Profit transpus	1,500	—
Diverși debitori	2,893	45	Profit net	26,224	69
	910,058	35		910,058	35

*) Cu dotația anului acestuia va fi K 15,700.—.

Debit.		Contul Profit și Pierdere.		Credit.	
	K	f		K	f
Interese după depuneri	8,946	16	Profit transpus din 1908	1,500	—
Interese de reescont	20,190	55	Interese:		
Interese la fondul de rezervă	276	—	dela cambii	41,675	80
10 % dare după interese de depuneri	894	62	dela cambii cu acoperire hipotecară	26,770	75
Contribuție	4,636	22	dela obligațiuni cu caventi	735	35
Salare	6,853	30	dela credite hipotecare pe amortizare	368	95
Spese curente	2,039	01	dela efecte proprii	100	—
Chirie	72	—	de întârziere a acționarilor	548	40
Marce de prezență	200	—	Marfă de sticlărie	1,130	—
Descrieri	348	70			
Profit transpus	1,500	—			
Profit net	26,224	69			
	72,829	25		72,829	25

Beiuș la 31 Decemvrie 1909.

Dr. Ioan Ciordaș m. p., director executiv.

Ioan Petra m. p. contabil.

Direcțiunea:

Alexandru Gera m. p., prezident.

Coriolan Ardelean m. p.

Vasiliu Cartișiu m. p.

Gavril Cristea m. p.

Dr. George Murășan m. p.

Vasiliu Papp m. p.

Georgiu Ardelean m. p.

Dr. Ioan Ciordaș m. p.

Dr. Ioan Iacob m. p.

Dr. Coriolan Pap m. p.

Dr. Constantin Popovici m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul bilanț și contul profit și pierdere și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Comitetul de supraveghiare:

Ioan Iepure m. p., prezident.

Vasile Babi m. p.

Corneliu Palladi m. p.

Victor Fildan m. p.

Miron Papp m. p.

Georgiu Papluca m. p.